

Archiv obce Krsov

1924 - 1940

Inventář

EL NAD č.: 284

AP č.: 181

Kateřina Nová, Petr Hubka, Zuzana Kliková

Plasy 2009

Obsah

Úvod:

I. Vývoj původce fondu	3
II. Vývoj a dějiny fondu	5
III. Archivní charakteristika fondu	5
IV. Stručný rozbor obsahu fondu	5
V. Záznam o uspořádání fondu a zpracování archivní pomůcky	5

Přílohy:

Příloha č. 1: Seznam použitých pramenů a literatury	6
---	---

Inventární seznam	8
--------------------------	---

Tiráž	10
--------------	----

I. Vývoj původce fondu

Vesnice Krsov, německy Girschowa, se nachází na katastrálním území téhož jména o rozloze 4,01 km² ve vzdálenosti 6,5 km jihovýchodně od Bezdržic v nadmořské výšce 539 metrů. 3,5 km jižně od Krsova leží vesnice Krsy. Název obou vsí je odvozen od staročeského „krs“ ve významu ves malých, popř. zakrslých lidí. V němčině název lokalit často splýval, proto byly pro rozlišení Krsy nazývány Gross Girsch a Krsov býval označován Klein Girsch. Nejstarší doložená písemná zpráva o Krsově pochází z roku 1242, a to v souvislosti s Waltherusem de Kurschawa. Před rokem 1850, kdy byla vrchnostenská správa zrušena, náležela vesnice k bezdržickému panství v majetku Karla knížete z Löwensteinu.

Působnost zrušené vrchnostenské správy přešla s platností od 1. ledna 1850 z části na nově konstituovanou místní samosprávu, tvořenou místními (později též politickými) obcemi a zčásti na nově zřízené prvoinstanční úřady politické správy. V roce 1850 byla katastrální obec (osada) Krsov spojena s katastrálními obcemi Blažim, Ostrov u Bezdržic a Pláň v místní obec Pláň. Takto ustavená politická obec si zřídila příslušné orgány, obecní úřad, volený obecní výbor, z jeho středu volené obecní představenstvo a volený obecní představený (též purkmistr neboli starosta). Podle tehdejší územně správní organizace byla obec začleněna do Chebského kraje, politického okresu Planá u Mariánských Lázní a soudního okresu Bezdržice. Roku 1868 pak se stal celý soudní okres Bezdržice součástí politického okresu Teplá, ale v roce 1902 došlo k jeho opětovnému začlenění do politického okresu Planá u Mariánských Lázní.

Snaha třech osad pláňské politické obce – Blažimi, Ostrova u Bezdržic a Krsova – o osamostatnění byla naplněna roku 1874, kdy došlo k rozdělení původní obce na čtyři samostatné místní obce. V Krsově byl zřízen obecní úřad a volené obecní orgány, obecní výbor (od roku 1919 obecní zastupitelstvo), obecní představenstvo (od roku 1919 obecní rada) a obecní představení (purkmistr neboli starosta).

Krsov patřil římskokatolickou církevní správou do obvodu fary v Krsech, kam docházely místní děti do roku 1850 do farní školy, poté navštěvovaly expozituru zmiňované školy v Ostrově u Bezdržic, jež se v roce 1870 stala samostatnou obecnou školou.

Na silniční síť byl Krsov od konce 19. století napojen silnicí do Ostrova u Bezdržic. V roce 1920 byla tato silnice prodloužena až do Křelovic.

Dlouhodobě obec trpěla nedostatkem vody. Jedinými zásobárnami byly podle zprávy zemědělsko-technického oddělení Okresního úřadu v Plzni „... tři kaluže a jedna studna...“. Situaci se podařilo vyřešit teprve ve druhé polovině 30. let 20. století. V lednu 1936 se obecní zastupitelstvo usneslo na přeměně zmiňovaných „dvou kaluží“ na návsí na vodní nádrže, jejichž stavbu záhy uskutečnila firma Ing. J. V. Jizby z Karlína. V období první republiky dala obec postavit ještě místní kapli a hasičskou zbrojnicí, které projektoval J. Rubik, stavitel z Bezvěrova-Nové Sázavy.

Významným předělem obce s německy mluvícím obyvatelstvem bylo její připojení k Velkoněmecké říši po podepsání Mnichovské dohody na konci září roku 1938. V rámci její správní organizace byl Krsov začleněn do říšské župy Sudety (Sudetengau), obvodu vládního prezidenta (Regierungsbezirk) Cheb se sídlem v Karlových Varech a územního obvodu úřadu landráta (Landrat) v Teplé.

Po osvobození v květnu 1945 Obecní úřad Krsov ukončil činnost a jeho působnost převzala místní správní komise.

Vývoj počtu obyvatel a domů v místní obci

Rok	Počet	
	lidí	domů
1880	188	29
1890	201	29
1900	193	31
1910	199	30
1921	189	28
1930	187	32
1950	90	31

Seznam doložených starostů

asi 1932 - 1939 Josef Stingl

II. Vývoj a dějiny fondu

Písemnosti byly po celou dobu fungování obecního úřadu pravděpodobně ukládány vždy u právě úřadujícího starosty. Dochování pouhé části původní obecní registratury lze přičíst také nezodpovědnému zacházení s německy psanými písemnostmi po skončení druhé světové války, i když k určitým ztrátám docházelo průběžně při manipulaci s nimi i v předcházejících letech.

Po ukončení činnosti obecního úřadu převzala jeho registraturu místní správní komise a pak Místní národní výbor (MNV) Krsov. Na MNV obecní spisovna zůstala až do 50. let, kdy zde provedl stříbrský okresní archiv první prohlídku spisovny spojenou se skartací. Písemnosti MNV a obecního úřadu vybrané za archiválie převzal Okresní archiv Stříbro k trvalému uložení.

Po reorganizaci okresů v roce 1960 byl archivní fond Obecní úřad Krsov roku 1963 delimitován Okresnímu archivu Plzeň-sever se sídlem v Plasích. Podle zápisu v knize přírůstků (přírůstkové číslo 217) šlo o 3 knihy a 1 karton aktového materiálu, vše z let 1924-1938.

V roce 1978 se fond rozrostl o 1 fascikl stavebních spisů z roku 1938, který byl objeven při archivní prohlídce spisovny Místního národního výboru v Ostrově u Bezdržic; do archivu v Plasích pak uložen na základě předávacího protokolu čj. OA-3351/44/78.

III. Archivní charakteristika fondu

Vzhledem k rozsahu fondu byly při jeho inventarizaci archiválie rozděleny na knihy, spisový materiál a účetní materiál. Jednu inventární jednotku tvoří jedna kniha nebo věcně vymezený soubor spisů.

Původcem fondu je Obecní úřad v Krsově a jeho časový rozsah vymezují léta 1924-1940. Vnitřní skartace provedena nebyla. Fyzický rozsah fondu činí 0,15 bm. Jazykem archiválií je němčina. Podle přílohy č. 3 zákona č. 499/2004 Sb. byly veškeré archiválie fondu zařazeny do II. kategorie. Stav fondu z hlediska úplnosti dochování je torzovitý. Archiválie se přes nepatrná poškození prachem nacházely v době zpracování fondu ve vyhovujícím stavu, nevyžadujícím restaurátorský ani konzervátorský zásah.

IV. Stručný rozbor obsahu fondu

Neúplnost dochování fondu značně omezuje jeho vypovídací hodnotu. Lze z něho získat jen dílčí informace o hospodaření obce, její finanční situaci nebo stavební činnosti ve 30. a na počátku 40. let 20. století.

V. Záznam o uspořádání fondu a zpracování archivní pomůcky

Fond Archiv obce Krsov 1924-1942 uspořádala a pomůcku sestavila Kateřina Nová v lednu 2005. Úvod k inventáři napsali v lednu 2008 Kateřina Nová, archivářka, a Petr Hubka, ředitel Státního okresního archivu Plzeň-sever se sídlem v Plasích. Čistopis pomůcky v únoru 2009 vyhotovila Zuzana Kliková.

Přílohy:

Příloha č. 1

Seznam použitých pramenů a literatury:

SOMMER, Johann Gottfried. *Das Königreich Böhmen, statistisch-topographisch dargestellt*. Sechster Band. *Pilsner Kreis*. Prag, 1838.

DUNDERA, J. A. *Království České, staticky-polohopisně popsané*. Praha, 1845.

PALACKÝ, František. *Popis království Českého*. Praha, 1848.

Handbuch der mit a. h. Entschliessung vom 26. Juni 1849 genehmigten Gerichtseintheilung des Kronlandes Böhmen mit zugleich Berücksichtigung der mit a. h. Entschliessung vom 4. August 1849 genehmigten politischen Eintheilung. Prag, 1850.

Zevrubný popis rozdělení země království Českého. [Praha], [1854].

Verzeichniss der Orts-gemeinden im Königreiche Böhmen. Prag, [1862].

Seznam míst v království Českém. Praha, 1872.

Zákon ze dne 22. března 1874, jímž dává se povolení, aby některé osady posud s jinými obcemi sloučené vyloučily se z posavadního svazku obecního a aby ustavily se co obce o sobě. č. 22/1874 Z. z.

Zákon ze dne 26. listopadu 1874, kterýmž se §§ 3. a 94. zřízení obecního ze dne 16. dubna 1864 mění. č. 87/1874 Z. z.

Seznam míst v království Českém = Orts = Repertorium für das Königreich Böhmen. Praha, 1886.

Seznam míst v království Českém = Orts = Repertorium für das Königreich Böhmen. Praha, 1893.

Seznam míst v království Českém. Praha, 1907.

Seznam míst v království Českém. Praha, 1913.

Statistický lexikon obcí v republice Československé. Praha, 1924.

Statistický lexikon obcí v republice Československé. Praha, 1934.

Seznam obcí a okresů republiky Česko-slovenské, které byly připojeny k Německu, Maďarsku a Polsku (stav ke dni 28. listopadu 1938). Praha, 1938.

Ortsbuch für den Reichsgau Sudetenland. Haida, [1939].

Die Gemeinden des Reichsgaus Sudetenland. Warnsdorf, 1941.

Retrospektivní lexikon obcí Československé socialistické republiky 1850-1970. Praha, 1978.

LUKAVSKÝ, František. *Menšinové školství na Plzeňsku*. Plzeň, 1913.

UHLÍŘ, Josef. *Obecní zřízení a řád volení v obcích pro království České*. Praha, 1915.

JOACHIM, Václav. *Řád volení v obcích s prováděcími nařízeními a novela k obecním zřízením*. Praha, 1919.

WEYR, František. *Řád volení do obcí*. Brno, 1920.

KAŇÁK, Josef. *Základy správy obecní, správní příručka českých zemí*. Kutná Hora, 1927.

FLÖGEL, Jaroslav. *Praktická příručka pro obecní a okresní funkcionáře*. Praha, 1931.

KYPR, O. *Obecní zřízení v Čechách, na Moravě a ve Slezsku*. Praha, 1933.

LERCH, F. *Unsere Heimat: Eine Heimatkunde des Weseritzer Gerichtsbezirkes und seiner Randgebiete*. Weseritz, 1936.

MACKOVÁ, Marie. K úřadování a spisovněm obcí a měst, které od 1. října 1938 náležely pod říšskoněmeckou správu. *Archivní časopis*, roč. 49, rok 1999, č. 4, s. 235–240.

HLEDÍKOVÁ, Zdeňka – JANÁK, Jan – DOBEŠ, Jan. *Dějiny správy v českých zemích od počátků státu po současnost*. Praha, 2005. ISBN 80-7106-709-1.

CAIS, Petr. Účetní materiály kamerálního účetnictví obecní samosprávy v Čechách v letech 1850 – 1945 (se zřetelem k situaci v českém pohraničí). *Archivní časopis*, 2006, roč. 56, č. 4, s. 249–285.

EDL, Jan. Přehled změn v územní organizaci politické správy v letech 1928 – 1948. *Paginae historie: sborník Národního archivu*, Praha, 2006, roč. 14, s. 483–546.

Inventární seznam

Inv. č.	Obsah a popis	Časový rozsah	Číslo ev. j.
I. Knihy			
1	Ohlašovací kniha o pobytu mužstva v záloze a na trvalé dovolené	1924 - 1938	K 1
II. Spisový materiál			
2	Stavební činnost obce	1932 - 1938	N 1
III. Účetní materiál			
3	Hlavní kniha	1930 - 1940	K 2
4	<i>Pokladní deník</i>	1936 - 1940	K 3

Název archivní pomůcky:	Archiv obce Krsov
Časové rozmezí:	1924 - 1940
Počet evidenčních jednotek:	4 (3 úřední knihy, 1 karton)
Počet inventárních jednotek:	4
Rozsah v bm:	0,15 (úřední knihy – 0,04 bm, karton – 0,11 bm)
Stav ke dni:	3. 3. 2009
Zpracovatel fondu:	Kateřina Nová
Zpracovatelé archivní pomůcky:	Kateřina Nová, Petr Hubka, Zuzana Kliková
Počet stran:	10
Počet exemplářů:	4
Schválila:	Martina Matušková
	dne 3. 3. 2009 – č. j. SOAP/060-119/2009